

ligt binnen de grenzen der proefnemingsfouten. De gele stof moet dus zeer sterk geel gekleurd zijn, daar zij merkbaar wordt, zonder dat de vermindering der hoeveelheid morphine merkbaar is. In tegenstelling met PAUL vond SCHAEFER, dat toevoeging van zoutzuur (1 c.M³ 0.1 normaal HCl op 100 c.M³ oplossing) het ontstaan der gele verkleuring geheel of nagenoeg geheel voorkomt. Hij schrijft haar dan ook eerder toe aan den invloed van alkali uit het glas.

In Jenaglas of kwarts ontstaat zij dan ook veel langzamer. Maar in ieder geval heeft zij voor het therapeutisch gebruik volgens deze onderzoeken geen beteekenis.

PINKHOF.

OVERZICHT VAN WEEKBLADEN.

Berliner klinische Wochenschrift 1917, No. 26.

E. MELCHIOR. *Ueber die Rolle der Tuberculose als Ursache der Mastdarmfisteln.* — In 1910 berichtte MELCHIOR over 132 in de laatste 17 jaren op KÜTTNER's kliniek waargenomen gevallen van fistula ani. Het bleek, dat reeds een groot aantal aan tuberculose waren gestorven en velen nog daaraan leden. In minstens 61 pCt. bestond of had zich dus longtuberculose ontwikkeld. De tuberculose kan lang op zich laten wachten, zelfs 5 jaren. Niet zelden leert het histologisch onderzoek, dat de fistel van tuberculeusen aard is en de eenige aan te toonen haard. Omgekeerd kan bij long- of andere tuberculose de specifieke aard van de fistel niet zijn aan te toonen, wat niet streng bewijzend is. De latere klinische ervaring bewijst het laatste, in zooverre toch vaak tuberculose ontstond. Reeds de vondst van reuzencellen van LANGHANS moet in zulke gevallen op de specificiteit van de fistel wijzen. Bij nog gesloten periproctitisch absces kan de dierproef dienst doen. De ervaringen leeren, dat men bij anus-fistel zonder plaatselijke oorzaak steeds in de eerste plaats aan tuberculose heeft te denken, hoe ook het histologisch onderzoek moge uitvallen.

KEMEL DJENAB. *Ueber Bildungsort und Schicksal des Sekretins für das Pankreas im Körper.* — De proeven leeren, dat het secretine van duodenum en jejunum door physiologische zoutoplossing kan worden uitgetrokken en dat het tegen kookhitte bestand is. De diepe delen van het slijmvlies bevatten meer secretine dan de oppervlakkige. Insputing in de vena saphena heeft verlaging van den bloedsdruk tot gevolg en een krachtige afscheiding door het pancreas. Insputing in de arteria femoralis en in de vena portae bleef zonder gevolg. Het secretine wordt door de spieren en de lever opgevangen. De schrijver stelt zich voor, dat van de maag een prikkel op de pancreas-zenuwen wordt uitgeoefend, die prikkelend of remmend op de secretine-afscheiding werkt. Wordt deze uitscheiding te stormachtig, dan wordt het overvloedige secretine in de lever vastgelegd, vanwaar het naar behoefte weder aan het bloed wordt afgegeven. Per os gegeven secretine wordt naar de lever vervoerd. De proeven met spinazie-secretine verliepen op dezelfde wijze.

H. BEITZKE. *Zur anatomischen Diagnose der Ruhr.* — In verschillende atypische gevallen van dysenterie, waarin zonder eigenlijke dysenterie-verschijnselen de lijders spoedig stierven, vond BEITZKE slechts catarrhale verschijnselen in S. romanum en rectum met enkele kleine zweertjes en exsudaten benevens pigmentering van den dikken darm. Bacteriologisch waren in een der gevallen dysenterie-bacillen in den darminhoud vastgesteld. Bij echte dysenterie-gevallen worden zulke veranderingen ook gevonden, maar naast de gewone. In de atypische gevallen, die ook in het begin eener epidemie voorkwamen, had men met zwakke personen te doen. Bij hen was de dood het gevolg van de dysenterische vergiftiging, nog vóórdat het anatomische beeld zich had kunnen ontwikkelen. Intusschen wees de pigmentering van den darm

op het doorstaan van een darmziekte. Men heeft hier wel te doen met chronische besmetting met dysenterie-bacillen, waarbij de lijders in een nieuwen aanval spoedig te gronde gaan.

IRENE MARKBREITER. *Das Fibrin-BERGEL in der Augenheilkunde.* — Wordt uitvoerig gerefereerd.

A. BLASCHKO. *Strömungen und Gegenströmungen im Kampfe gegen die Geschlechtskrankheiten.*

Deutsche medizinische Wochenschrift 1917, No. 25.

LUDWIG EDINGER. *Ueber die Regeneration des entarteten Nerven.* — EDINGER onderzocht met de verzilveringsmethode de regeneratie der ontaarde zenuw. Terwijl men deze vroeger liet uitgaan van het centrale stuk, moet men uit de onderzoekingen van BETHE tot de gevolgtrekking komen, dat hier alleen de cellen van de periphere stomp een rol spelen. Bij jonge dieren ziet men nog groeien van de cellen. Bij volwassenen vond EDINGER slechts enkele korte vezeltjes. Als uitkomst van het onderzoek blijkt, dat de van de centrale stomp uitgroeïende vezels reeds op geringen afstand in neuromen eindigen, wanneer zij hier niet het periphere stuk aantreffen. Het laatste is voor den verderen groei der vezels noodig; de cellen dienen tot voedsel. Vandaar, dat de uitgroeïende vezels steeds in de richting van de stomp worden gevonden; die, welke deze niet bereiken, verdwijnen weer of groeien in neuromen uit.

K. HÜRTHLE. *Ueber den Einfluss der Gefässnerven auf den Blutstrom. Erwiderung an Prof. MARES.*

GEORG MARWEDEL. *Ueber offene und ruhende Gasinfektion. Fortsetzung folgt.*

PAUL KLAAR und HEINRICH WACHTEL. *Die Operation der Steckgeschosse im Röntgenlicht. Anpassung ihrer Methodik an die einfachen Hilfsmittel des Alltags.*

FELIX BAUER. *Zerlegbare Arbeitsprothesen und ihre Normalisierung.*

JOHANNES ELSNER. *Behelfsprothese ohne Leder.*

SCHLESINGER. *Aktive oder konservative Kriegschirurgie?*

W. MERKENS. *Wundbehandlung mit CARREL DAKIN'scher Lösung.*

ALEXANDER MARGOLIS. *Die Behandlung der Bazillenruhr mit Vakzine.* — Van 139 lijders werden 60 met vaccin behandeld, van welke de meesten zwaar ziek waren. Van de 60 genazen of werden belangrijk verbeterd 47; de sterfte der zware gevallen bedroeg 25 pCt., terwijl die bij de niet met vaccin behandelde 39 pCt. bedroeg. In de meeste gevallen kwamen de lijders pas laat in behandeling. Veel fraaier waren de uitkomsten bij de weinige, versche gevallen. De gevolgen der vaccin-behandeling, afgezien van kortstondige koorts en geringe, plaatselijke verschijnselen, toonden zich in belangrijke verbetering van den algemeenen toestand, in bekorting der ziekte met ongeveer een derde van den tijd. Duidelijk was de invloed op de bloedige ontlastingen, die minder worden en verdwijnen, terwijl het aantal ontlastingen voorloopig hetzelfde kan blijven, maar bij herhaalde vaccinatie eveneens geringer wordt.

KAESS. *56 Behandelte Fälle von hysterischer Stimmlosigkeit und Stummheit bei Soldaten.* — Op zeer enkele uitzonderingen na, in zeer verouderde gevallen, kon de schrijver in 1 of in enkele zittingen van 5 tot 20 minuten de soldaten met stomheid of met aphonie tot genezing brengen door hen na voorafgaande inlichting over den onschuldigen aard van hun lijden de keel samen te nippen en hun dan door snelle inademing een toon te doen voortbrengen, waarna zij klanken en woorden kunnen naspreken. Deze bekende methode werkt beter dan faradisatie. Ook het in de keelspleet brengen van een metalen bal, die een angstkreet opwekt wegens de dreigende verstikking, is een goede methode. Erfelijke voorbeschikking was uitzondering. Toch werden bij bijna allen verschijnselen waargenomen, die men bij hysterie pleegt te vinden, zooals hypalgesieën aan armen, gelaat of rug, veranderde reflexen, zelfs vernauwing van het gezichtsveld, sterk zweeten in de oksels, beven enz. Verder wordt nagegaan, bij welke ongevallen de spraakstoornis optreedt; niet zelden verscheen zij pas binnen het half uur.

EUGEN JENNICKE. *Seltene pathologisch-anatomische Befunde.*

NEUHAUS. *Zur Behandlung der Kriegsnährschäden und der Initialtuberkulose.* — Bij

de slechte voeding komt het, vooral bij oude personen en bij zwakken, tot allerlei verschijnselen, onlust, zwaktegevoel, spierpijnen, oedemen zonder stoornissen van hart of nieren. Het beeld doet aan chlorose denken. Volgens den schrijver is de geringheid der voeding zoo erg niet; het hongergevoel is een gevolg van de gewoonte van veel eten in vreedstijd. Het lichter worden is niets onrustbarends. De oorzaak der klachten ligt in de eenzijdigheid der voeding. NEUHAUS meent, dat men zouten tekortkomt. Om verschillende redenen heeft hij kalk als organisch zout beproefd, als lactaat. En inderdaad, dit werkt zeer goed. Hij geeft het met ijzer samen. Chlorose, die gedurende den oorlog slecht met ijzer genas, verdwijnt ook onder deze behandeling. Kalk met ijzer vindt hij voorts zeer voordeelig bij niet gevorderde tuberculose.

E. EMELE. *Arbeiterwaschgelegenheiten.*

Oeffentliches Gesundheitswesen. Merkblatt des Kaiserlichen Gesundheitsamts, enthaltend Richtlinien für die Ernährung gesunder und kranker Kinder bis zum zweiten Lebensjahre in der Kriegszeit.

Geschichte der Medizin. Die Ankündigung des wandernden Arztes „Herr JACOB PISTORIS“ aus Magdeburg

Kleine Mitteilungen.

The British medical Journal No. 2946, 16 Juni 1917.

British surgery on the lines of communication.

SIR GEORGE H. MAKINS. *The development of British surgery in the hospitals on the lines of communication in France.*

HERBERT HENRY. *On some anaerobes found in wounds and their mode of action in the tissues.* — Na een korte bespreking van de in wonden voorkomende anaeroben, die of koolhydraten of eiwit in hoofdzaak ontleden, wordt de wijze nagegaan, waarop zij schade aanrichten. Beide groepen plegen gelijktijdig aanwezig te zijn. Het eerst ontwikkelen zich de koolhydraatvergisters in de spieren onder vorming van gas ($C O_2$ en H) en van zuren, die door de bufferzouten worden opgenomen. Later gaan de proteolytische anaeroben woekeren, nadat de weefsels anaemisch zijn geworden; hierbij ontstaan zwavelwaterstof en ammoniacale producten met stinkende gassen. Daarbij gaan ook de andere anaeroben hun geringere proteolytische functie uitoefenen. De dood volgt door bloedvergiftiging. Tegen den dood en daarna verbreiden zich de anaeroben in het bloed.

The Lancet No. 4894, 16 Juni 1917.

CHARLES HEWITT MILLER. *Goulstonian lectures on paratyphoid infections. Lecture III.*

THOMAS OPENSHAW. *Amputations considered from the artificial limb point of view.*

F. W. BURTON—FANNING. *Neurasthenia in soldiers of the home forces.* — Een wel aardig, maar zeer lang en uitvoerig artikel. Opmerkelijk is, hoevele gevallen van spierrheumatisme en van rheumatoïede gewrichtspijnen niet anders blijken te zijn dan openbaringen van neurasthenie.

HARRINGTON SAINSBURY. *Note on the treatment of neuritis. With special reference to sciatica.* — In navolging van WINGFIELD heeft de schrijver bij ischias de (van ouds bekende) methode toegepast om de huid in den loop der pijnlijke zenuwtakken te bestrijken met rookend zoutzuur. Naar gelang van de gevoeligheid der huid wordt in één zitting 2—3 malen bestreken en na verwijdering door opzuigen van het vocht een droog verband aangelegd. De behandeling wordt een paar malen per week herhaald. De methode (made in Germany. Ref.) geeft bij ischias uitmuntende uitkomsten, maar ook bij andere vormen van neuritis en ook bij myalgieën (lumbago). De verklaring voor de werking kan schrijver ook niet geven. Van tegenprikkeling is hier geen sprake; de huid reageert weinig of niet, soms slechts met papulae.

W. H. R. RIVERS. *FREUD's psychology of the unconscious.* — In de theorie van FREUD waardeert de schrijver de beteekenis, die aan het onderbewuste wordt toegekend voor den wakenden toestand. FREUD en zijn volgelingen begaan echter een groote fout, waar zij dien invloed bijna geheel beperken tot de sexualiteit, tengevolge waarvan zij

een pornographische literatuur leveren. De volkomen onjuistheid van dit standpunt heeft de oorlog met al zijn neurosen aangetoond. Ook RIVERS zag bij geen zijner lijders de sexualiteit eenige oorzakelijke rol spelen. Toch is het goed de beteekenis van verdringing van onaangename wederwaardigheden hoog aan te slaan en te trachten deze onderbewuste elementen te integreeren met het wakende bewustzijn; hierop moet de behandeling worden gericht. Met den lijder moet dit door besprekingen worden bereikt.

J. E. R. MC DONAGH. *Salvarsan and intramine with reflections upon chemotherapy.* — Het artikel wordt uitvoerig gerefereerd. De schrijver toont aan, dat arsenicum, dat oxydeerend werkt op de colloïede eiwitdeeltjes, bij de behandeling van syphilis kan worden gemist. Colloïdaal kwik is veel werkzamer. Toch moet naast een oxydeerende een reduceerende behandeling (colloïdale zwavel) plaats hebben. Ook de laatste is, alleen toegepast, onvoldoende.

J. A. WIJNHOFF.

Wiener klinische Wochenschrift 1917, No. 26.

RUDOLF MÜLLER. *Die Nachbarwirkung des Eigenserums und deren therapeutische Verwertung.* — De door MÜLLER en WEISZ aanbevolen behandeling van gonorrhoe met inspuiting (onder de huid) van melk voortzettende, bleek het MÜLLER, dat afgesloten ontstekingen gunstig reageeren, doch open slijmvliesaandoeningen weinig invloed ondervinden. In enkele gevallen trad echter genezing van de urethritis in, aansluitende aan de verbetering van een prostatitis. De verklaring van deze feiten zoekt MÜLLER in de hypothese, dat de, door de inspuiting van vreemd eiwit ontstane, verhoogde transsudatie verbeterend werkt op de ontsteking en van dezen eersten haard uit door collateraal oedeem ook de bijliggende open slijmvliezen door dit serum bewerkt worden. Op grond van deze veronderstelling heeft hij een aantal lijders aan acute of subchronische ontstekingen behandeld met inspuiting onder de huid van eigen serum op dusdanige wijze, dat de vorming van collateraal oedeem in de hand gewerkt werd (plaatselijk onder hoogen druk, soms na voorafgaande afsluiting door kleefpleisterstrooken van een deel van het onderhuidsche bindweefsel). Inderdaad werden hiermede gunstige uitkomsten verkregen. Het meest opvallend is de pijnstillende werking, maar daarbij was het verloop van de ontsteking sneller, gunstiger en soms werd geheele genezing verkregen.

ALEXANDER CEMACH. *Zur Epidemiologie des Kropfes.* — Tijdens den inval van de Russen in Galicië kwamen vele vluchtelingen naar Weenen. Van deze personen kwamen 52 CEMACH raadplegen voor acute kropvorming, een aantal op zich zelf niet groot, doch ook geen uitdrukking gevende van de veelvuldigheid van het lijden, daar natuurlijk vele zieken ook andere geneesheeren opzochten. De patiënten kwamen uit een streek waar geen krop heerschte, hadden zelf nooit daaraan geleden. Een aetiologisch moment kon CEMACH niet ontdekken, daar ook Weenen als regel weinig kroplijders aanwijst, behalve dan de zéér slechte huisvesting, die de zieken genoten. Epidemische invloeden ontbraken.

BOLESŁAW ZMIGROD. *Ueber die Feststellung des Gewichtes der Prothese mittelst Bestimmung der Schwere der unteren Extremität.* — Het gewicht van een kunstbeen moet in overeenstemming zijn met den lichaamsbouw van den verminkte. Het gewicht van het gezonde been wordt bepaald door den inhoud te berekenen door middel van waterverplaatsing in een bassin van bekende doorsnede (waterspiegelstijging bij onderdompeling) en dezen inhoud te vermenigvuldigen met 1.12 als soortelijk gewicht. Een niet te zware prothese, waarmede groote wandelingen gemaakt kunnen worden, moet 35—42 pCt. van het gewicht van het overeenkomstige lichaamsdeel wegen.

ALFRED SAXL. *Kombiniertes Arbeits- und Kunstbein.* — De beschrijving van een eenvoudig mechanisme, waardoor het mogelijk is aan een kunstbeen de kniebeweging vast te zetten en den kunstvoet te vervangen door een eenvoudige stelt.

VICTOR HECHT. *Zur Kenntnis und Wirkungsweise des Universal-Pendel und Widerstandsapparates.* — HECHT heeft het gewone slingertoestel zóó gewijzigd, dat de stang, die het gewicht (2 gewichten) draagt, naar willekeur loodrecht of scheef te

plaatsen is; bij goede keuze van den stand kan men daardoor dit toestel gebruiken als weerstandsinstrument voor spieroefening, waarbij de weerstand vermindert naar gelang de spier meer verkort is (wet van SCHWANN). Het toestel is zóó gebouwd, dat het voor alle gewrichten te gebruiken is.

G. A. WAGNER. *Prof.* JULIUS SCHOTTLAENDER †. — De gynaecoloog, die samen met VON ROSTHORN eerst in Heidelberg en later in Weenen werkte, en zich vooral bekend maakte door zijn pathologisch-histologische onderzoekingen, is 29 Mei 1917 in den ouderdom van 57 jaren overleden,

Militärsanitätswesen. B. LIPSCHUTZ. *Dermatologische Beobachtungen während des Krieges.* III.

J. ED. ST.

Münchener medizinische Wochenschrift 1917, No. 26.

W. COMBERG. *Beiträge zur Hemeralopiefrage.* — COMBERG behandelt uitvoerig het onderzoek naar de adaptatie bij hemeralopie en bespreekt kritisch de verschillende adaptometers, van welke hij een eigen model beschrijft en afbeeldt.

SCHRUMPF. *Die Diaphasie der T-Welle im Elektrokardiogramm.* — Indien men nauwkeurig een electrocardiogram beziet, merkt men op, dat de T-golf steeds tweeledig is, uit een positieve en een kleinere negatieve golf bestaat, welke laatste vaak slechts aangeduid is. Bij versnelde hartwerking gaat de opstijgende lijn van de negatieve golf min of meer onmiddellijk in de R-golf over, waardoor γ vervalt. Is de T-golf negatief, dan is de eerste golf negatief, de tweede positief. De T-golf is des te minder tweeledig, naarmate de S-golf minder duidelijk is, terwijl bij een duidelijk tweeledige T-golf ook de P-golf aanduiding van diaphasie vertoont: het schijnt, dat de drie positieve golven van het electrocardiogram alle tweeledig zijn. De U-verheffing van EINTHOVEN vond SCHRUMPF alleen duidelijk, als zij op een uitgesproken negatieve T-golf volgde; hij meent, dat zij daarom slechts een schijnbare verheffing is. Deze negatieve T-golf maakt het onmogelijk om den duur van de diastole door meting van de γ -lijn met zekerheid te bepalen.

K. OCHSENIUS. *Ueber Erythema infectiosum.* — Aan de hand van 12 ziektegeschiedenissen wordt deze het eerst door TSCHAMER en het uitvoerigst door TOBLER beschreven ziekte besproken, in het bijzonder haar onderscheiding van mazelen, roode hond, netelroos enz..

R. BAUMSTARK. *Ueber einen bemerkenswerten Fall doppelseitiger Speicheldrüsenschwellung.* — De ziekte van MIKULICZ vat men tegenwoordig op als samenhangend met een stoornis in de functie der klieren met inwendige afscheiding. Dat dit inderdaad zoo is, bewijst het hier beschreven geval: bij een lijderes aan myxoedeem werd onder de huid van een dij schildklier ingeplant, waarop de verschijnselen verbeterden: 24 uren na de operatie trad echter dubbelzijdig een zwelling van parotis en submaxillairklieren op, welke nooit geheel verdwenen is.

F. HAMBURGER. *Zur Tuberkulindiagnostik der Lungentuberkulose.* — Korte opmerking bij het artikel van BRÖSAMLEN en KRAEMER.

Feldärztliche Beilage der Münch. mediz. Wochenschr. 1917, No. 26.

H. KÄMMERER und E. MOLITOR. *Blutdruckstudien an Feldsoldaten.* — Schrijvers hebben bij 308 gezonde, in de loopgraven dienst doende soldaten bloedsdrukmetingen vóór en na gedoseerden arbeid uitgevoerd en geven in tabellen hun bevindingen weer. De betrekkelijk dikwijls waargenomen verhooging van den bloedsdruk en de labiliteit van den bloedsdruk na gedoseerde beweging bleek als regel gevolg te zijn van manifeste of latente nerveuse prikkelingstoestanden en slechts bij enkelen een verschijnsel van beginnende vermoeienis van het circulatieapparaat; arteriosclerose scheen geen beteekenis te hebben. Bij een deel speelden verschillende loopgraveninfecties een rol. Andere aetiologische momenten, ook nephritis, kwamen slechts zelden in aanmerking.

O. SEIFFERT. *Ueber funktionelle und organische Stimm- und Sprachstörungen bei Soldaten.* — SEIFFERT geeft in deze eerste mededeeling dertien ziektegeschiedenissen van militairen, lijdende aan aponia (dysphonia) spastica. In het kort behandelt hij nog 26 gevallen

bij personen, die niet aan den oorlog deelnamen. Bij deelnemers aan den oorlog is de prognose zeer slecht; daarentegen is zij gunstig bij de tweede groep, voor zoover zij ontstaan is op den bodem van een acuten of chronischen catarrh der bovenste luchtwegen.

H. MUCH und K. BAUMBACH. *Skorbut*. — Schrijvers namen bij gevangen Russen een groot aantal gevallen van echten scheurbuik waar. Zij verkregen beslist den indruk hier met een besmettelijke ziekte te doen te hebben, bij welke ongedierte de ziektekiemen overdraagt en eenzijdige voeding enz. begunstigende momenten zijn. Ook eenige Duitsche soldaten, die met hen in aanraking kwamen, werden aangetast.

E. STETTNER. *Gelenkerheumatismus und Ruhr*. — Gewrichtsrheumatisme komt niet zoo zelden voor bij dysenterie; STETTNER nam in eenige maanden in een hospitaal 30 gevallen waar. De tijdsduur tusschen den afloop der darmverschijnselen en het optreden der rheumatische bedroeg van eenige dagen tot 3—4 weken. De aandoening gelijkt volkomen op de rheumatische polyarthritis, is alleen wat goedaardiger, gaat in de helft der gevallen met conjunctivitis gepaard, die evenals de niet zelden als verwikkeling aanwezige urethritis aan de gewrichtsverschijnselen kan voorafgaan. In $\frac{1}{3}$ der gevallen hartverwikkelingen. De behandeling bestaat in groote giften salicyl, zweetkuren en zorgvuldige behandeling van eventueel nog aanwezige darmverschijnselen, verstopping enz.. STETTNER is van oordeel, dat deze gewrichtsaandoeningen van toxischen aard zijn.

W. GLASER. *Diphtheriebazillen als Meningitiserreger*. — Een geval van meningitis met eenigszins gerekt verloop en goeden afloop, waarbij zich in de cerebrospinale vloeistof in reïncultuur diphtheriebacillen bevonden. Geen ontsteking, wel diphtheriebacillen in keel en neus. Een dergelijk geval werd nog niet beschreven; in dat van REICHE bestond een gemengde besmetting met diphtheriebacillen.

HAEDICKE. *Ueber die zweckmässige Ausführung der künstlichen Atmung unter besonderer Berücksichtigung des „militärischen Verfahrens“ in Verbindung mit der Sauerstoff-Einatmung*. — HAEDICKE wijst op verschillende bezwaren tegen de methode van SYLVESTER, waarvan de voornaamste is, dat hiermee slechts acht ademhalingen in de minuut kunnen worden uitgevoerd. Hij verkiest de „militaire methode“ (rhythmische samendrukkingen van de benedenste ribben), voor welke hij verschillende technische wenken geeft en die zich ook gemakkelijker met de aanwending van zuivere zuurstof laat combineeren.

P. WEILL. *Ueber akute Knochenatrophie nach Schussverletzungen der Extremitäten, ihre klinischen Erscheinungen, ihre Ursachen und funktionelle Bedeutung*. — WEILL gaat in zijn opvatting van deze stoornis, die hij aan de hand van vijf gevallen beschrijft, in hoofdzaak mee met SUDECK, die haar als een acute (reflectorische) ontstekingachtige beenatrophie beschouwt.

J. DUSCHL. *Ueber Volvulus und spontane Kastration von Hoden und Samenstrang*. — Een geval van intravaginale torsie van de testis.

MAY. *Der Spargel in der Therapie der Nierenerkrankungen*. — De gunstige diuretische werking van asperges bij chronische interstitieele nephritis heeft MAY er toe gebracht 100 lijders aan nierontstekingen in verschillende tijdperken te behandelen met 2 maal daags $\frac{1}{2}$ pond asperges. In de meeste gevallen bleek dit een goed diureticum te zijn en na lang gebruik ook hardnekkige oedemen tot verdwijnen te brengen.

ENGELHARDT. *BROWN-SÉQUARDSche Lähmung des Halsmarkes infolge von Artillerieverletzung*. — Opmerkingen bij het artikel van WETZELL.

C. CSÉPAI. *Ein Fleckfieberdiagnostikum*. — Opmerking bij het artikel van NEUBER. CSÉPAI is het reeds eerder gelukt een dergelijk diagnosticum te bereiden.

La Presse Médicale 1917, No. 32.

A. CHAUFFARD. *Les variations de la cholestérinémie durant le cycle menstruel. (D'après des recherches récentes)*. — Het corpus luteum is een der organen, die cholesterine vormt; tijdens de zwangerschap vindt men bij de vrouw hypercholesterinaemie. Uit de waarnemingen van GONALONS blijkt nu, dat ook de menstruatie invloed uitoefent op het cholesterinegehalte: als regel neemt men 5—7 dagen vóór de periode een

sterke stijging waar, gevolgd door een lichte daling en een tweede stijging van het cholesterinegehalte van het bloed met het optreden der menstruatie; tijdens deze blijft het op één hoogte om na 3 dagen weer tot het normale te dalen. Er treedt dus periodiek een hypercholesterinaemie van 11—13 dagen op. Ook deze brengt CHAUFFARD evenals de zwangerschaps-hypercholesterinaemie in samenhang met de bij vrouwen zoo veel voorkomende galsteenen.

P. DESCOUST. *Attitudes vicieuses du pied d'origine névropatique dans les traumatismes du membre inférieur. Pathogénie et traitement.* — Besproken worden in het kort de verkeerde stand door pijn, door reflectorische contractuur, door hysterische contractuur of paralyse en de gesimuleerde of geaggraveerde verkeerde stand. Eveneens in het kort wordt de behandeling van deze verschillende vormen aangegeven.

L. BORY. *Nouveau mode de traitement du psoriasis par une solution vraie, injectable de soufre pur. Utilisation de l'eucalyptol dans le traitement des dermatoses.* — Reeds eerder heeft BORY bij psoriasis en andere huidziekten intramusculaire inspuitingen van zwavel in sesamolie toegepast. Gedachtig aan den samenhang, die tusschen psoriasis en tuberculose schijnt te bestaan, heeft hij hierbij eucalyptol gevoegd (sulfur praecipitatum purum 0.2; eucalyptol 0.2; oleum sesami 100 cM³; per keer worden 5 cM³ intraglutaëaal ingespoten). De uitkomst was opmerkelijk: zeer hardnekkige gevallen herstelden reeds na eenige inspuitingen zonder plaatselijke behandeling; deze laatste laat BORY echter niet geheel weg, daar op sommige gevallen de inspuitingen geen invloed uitoefenen. Deze invloed van zwavelinspuitingen wijst evenals de gunstige werking van calomel volgens DARIER op den parasitairen aard van psoriasis.

P. SMIT.

BOEKAANKONDIGINGEN.

C. H. KOK, *Over tuberculose van gewrichten*, Acad. proefschrift. Utrecht. 1916. Gedrukt bij J. VAN DRUTEN, Utrecht.

De titel van dit proefschrift geeft eigenlijk niet goed weer, wat er in behandeld wordt, zoodat misschien slechts zij, die in het bijzonder in bovengenoemd onderwerp belangstellen, kennis er mee zullen maken (het lot van de meeste proefschriften). Dit nu zou heel jammer zijn, want dit degelijke werk, afkomstig uit de chirurgische kliniek te Utrecht, behandelt verschillende hoogst belangrijke vraagstukken, die weer aanleiding voor anderen kunnen zijn tot nieuwe onderzoekingen.

Het proefschrift bestaat uit twee gedeelten. In het eerste gedeelte wordt uitvoerig behandeld het wezen van het lijden, en de geneeswijzen, die in den loop der tijden gevolgd werden, terwijl ten slotte besproken wordt de wijze van behandeling van een groot aantal patiënten uit de chirurgische kliniek, met de uitkomsten, daarmede verkregen. Het spreekt vanzelf, dat, in verband met de verschillende meeningen over het ontstaan van het lijden, ook de gevolgde geneeswijzen telkens veranderen. Al dadelijk blijkt o.a. een groot vraagpunt te zijn, of men aanstonds koude abscessen moet opensnijden en met de thermocautère moet behandelen, dan wel met rust moet laten.

Ook over de algemeene behandeling, waarbij lucht, goede voeding en geneesmiddelen de hoofdrol spelen, hebben talloze schrijvers hun meening gezegd. Dat het goede geloof aan de bijzondere geneeskrachtige werking der verschillende aanbevolen middelen gemakkelijk gedurende korteren of langeren tijd kon staande gehouden worden,